

FOAIA POPORULUI ROMÂN

Apare în fiecare zi cu cele mai noi știri din țară și străinătate

ZIARUL ZILNIC:

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român”, „Foia Ilustrată” și „Cucu” pe un an 28 cor., pe jumăt. de an 14.40 C., pe un sferi de an 7.20 C. Pe o lună 2.40 C.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUDAPESTA, VII., ILKA-UTCA
NRUL 36. :: TELEFON: 47—82.
MANUSCRISE NU SE INAPOIAZA

ZIARUL POPORAL:

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român”, „Foia Ilustrată” și „Cucu” pe un an 10 cor., pe jumăt. de an 5 cor. Abon. la mai multe ex. 4 Cor. la an.

Moartea împăratului rege Francisc Iosif I.

Biroul telegrafic ungar anunță din Viena cu data de Marți 21 Novembre:

O ediție specială a gazetei imperiale „Wiener Zeitung” anunță că Majestatea Sa Apostolică Imperială-Regală Francisc Iosif I. a adormit astăzi în intru Domnul, la 21 Novembre 1916, ora 9 seară în palatul dela Schönbrunn.

Ca fulgerul s-a răspândit aseară la Viena și la Budapesta, și dela aceste două metropole — în toată monarchia austro-ungară — vestea tristă că împăratul Francisc Iosif I. a încetat din viață. Știrea deși n-a sosit pe neașteptate a provocat totuși cea mai mare senzație în toate păturile sociale. De o săptămână și mai bine ziarele relatau despre îmbolnăvirea monarhului, dar buletinele medicale, vorbeau numai despre un catar ușor. Eri însă buletinul medical anunța fără rezervă, că boala regelui s-a agravat, că aprinderea de plămâni s-a întins, că temperatura a crescut la 39.6 grade, că pofta de mâncare și puterile sunt în scădere continuă.

Ultimile ore ale monarhului

Din Viena se anunță: Medicii monarhului, Dr. Kerzl și prof. Dr. Ortner la vizita de ieri dimineață la rege au văzut îndată, că sunt puține speranțe într-o vindecare a boalei. Frigurile erau în creștere lipsa totală de poftă de mâncare și sleirea puterilor erau simptome evidente, că procesul de aprindere de plămâni face progrese. Drept e că și pe ziua de ieri regele a părăsit patul, și s-a dus în camera de lucru, unde a luat loc pe un fotoliu. Aci monarhul și-a petrecut primele ore de dimineață când din ce în ce se simți mai obosit. La primul dejun a luat numai puțin lapte și cu mari eforturi l-a putut consuma.

Al 2-lea dejun nu l-a mai putut lua. Temperatura corpului era, în continuă urcare, pulsul și respirarea, care până mai adinea erau cu to-

tul normale, arătau simptome îngrijitoare.

Arhiducesa Maria Valeria veghea mereu lângă părintele ei și medicul curții Dr. Kerzl a rămas de asemenea la căpătâiul înaltului pacient. La ora 1 după masă s-a produs o apatie completă la monarh, îl chinuia tusea și răsuflarea, iar la ora 2 și bătăile inimii au slăbit. Temperatura s-a ridicat la 39 grade și orice speranță într-o restabilire a bolnavului au dispărut. Marele bolnav era înec în deplină incapacitate de gândire. Cuvânt înainte cu 3 zile nuntul papal a dat monarhului binecuvântarea Papei, a apărut încă și astăzi preotul curții pentru a-i da ultima împărtășanie. Regele urmărea cu evlavie acest act religios. La ora 7 seara prof. Ortner a sosit în palatul Schönbrunn. În momentul acela era lucru clar, că catastrofa numai poate fi înlăturată și că viața monarhului să poate număra încă cu ceasul.

Membrii casei domnitoare au fost încunștințați de simptomele îngrijitoare. Apoi fără agonie, fără luptă cu moarte, monarhul a adormit pentru vecie, 5 minute după ora 9 seara.

— În odaia mortuară erau adunați membrii familiei regale. După ce s'a produs catastrofa au fost lăsați să intre în odaia marelui mort și cei mai înalți funcționari ai curții. Bland doinea monarhul mori, cu mâinile împreunate ca pentru rugăciune. Apoi membrii familiei domnitoare au părăsit sala mortuară și au rămas cei doi aghiotanți, ca pază de onoare, la monarhul mort. În sala învecinată s'au rugat în cursul nopții doi preoți.

Arhiducele moștenitor de tron, care locuiește în palatul lui din Reichenau în zilele din urmă venea regulat cu automobilul la Viena, ieri nu s'a mai întors la Reichenau, ci a înnoptat la Viena.

Când și unde va fi înmormântat monarhul

Ministrul de externe Baronul Burian a fost la 11 noaptea în pald unde în calitate de ministrul casei domnitoare a redactat actul de stal de constatare a morții monarhului. Ministrul și principele Montenuovo au stat aproape o ora în odaia regelui mort.

Ceremonia înmormântării încă nu se cunoaște cum se va desfășura, și nici nu se știe încă data înmormântării. Câteva maici au petrecut toată noaptea în fața catafalcului rugându-se.

E probabil, ca înmormântarea să aibă loc Sâmbătă. Astăzi Mercuri încă rămășițele pământești ale monarhului vor fi transportate din palatul Schönbrunn și vor fi așezate în capela dela Hofburg. În mormântarea va avea loc în biserică cunoscută sub numele de Kapuzinergruft. Împăratul-rege Francisc Iosif va fi așezat lângă împărăteasa-regină Elisabeta.

Prim ministrul ungar contele Stefan Tisza împreună cu ministrul curții baronul Rosner, au sosit azi dimineață la Viena.

Doliul monarhiei

La Budapesta știrea a sosit aseară destul de târziu: La ora 11 directorii tuturor teatrelor au fost încunștințați telefonic de șeful poliției, și directorii au încunștințat publicul de pe scena deschisă despre moartea monarhului reprezentările au fost îndată întrerupte, muzica, a amuțit în toate cafeelele, publicul a rămas ca împetrit la această veste, dar apoi a răsunt un strigăt: »Traiască noul rege!».

Azi dimineață au fost arborate la toate edificiile din Budapesta steaguri negre. Capitala prezentă aspectul unui doliu profund, toate teatrele, cinematografele au anunțat, că își întrerup reprezentările până după înmormântare. Si la bursa din Budapesta s'a întrerupt orice activitate.

Si la Viena doliul este profund pe toate străzile se văd steaguri negre.

Convocarea parlamentelor

În astăzi de momente extraordinare regulamentul Camerei dispune întrunirea deputațiilor. Pentru mâine dimineață vice-președintele Camerei a invitat pe șefii partidelor la o conferință în parlament în vederea pregătirii de convocare a parlamentului, pentru o manifestare de doliu pentru monarhul mort. Sedința aceasta de odii va avea loc probabil Vineri sau Sâmbătă.

Războiul cu România

— Trupele germano-austro-ungare au ocupat Craiova. — Alte sate cucerite la nord de Râmnic-Vilcea. — Câmpulung sub focul artileriei germane. — Care e situația pe frontul dobrogean. — Orșova eliberat. —

Știrea cea mai importantă de pe frontul român, a sosit Marți 21 Nov. seara, anunțând că trupele noastre au ocupat Craiova. Capitala Olteniei e situată la 170 km. la apus de București, și 80 km. la răsărit de Vârciorova și 40 km. la nord de Dunăre. E un oraș frumos și bogat, cu 60.000 locuitori, situat departe de granița ungară, socotit dela pasul Surduc — cu 140 km. In curs de două zile trupele aliate au parcurs un drum de 40 km. dela stația ferată Filiașu din Valea Jiului, ca să ajungă la Craiova. Despre situația trupelor române rămase în regiunea Orșova, comunicatele noastre nu spun încă nimic — ci așteaptă fapte împlinite. Sigur este că Orșova a fost golită de trupele române — deși o telegramă a regelui Ferdinand către trupele de acolo, spunea că »Orșova trebuie apărat până la ultimul om«. Dar bavarezii au pornit asaltul la Orșova și au gonit trupele române.

De pe frontul românesc au sosit pe ziu de 20 și 21 Nov. următoarele știri:

Pe frontul arhiducelui Carol:

20 Nov. — Operațiunile contra României decurg conform planului. La nord de Câmpulung au fost respinse din nou violente atacuri.

HÖFER, mareșal locot.

Operațiunile noastre contra frontului rus-român își iau un decurs conform planului. La nord-est de Câmpulung, românii își sleiesc corpurile lor de armată amestecate în atacuri zilnice zadarnice.

Pe frontul mareșalului Mackensen:

In Dobrogea și de a lungul Dunărei, până la portul Oltenița, la răsărit de Siliștria foc de artilerie.

v. LUDENDORFFE

21 Nov. — Forțele aliate cari luptă de ambele părți de Jiu, au respins mai departe pe dușman; ele se apropie de Craiova. La răsărit de riul Olt, am pus piciorul pe înălțimile la sud de Seaueni. La nord de Câmpulung dușmanul și-a continuat atacurile. Toate storfările lui au fost zadarnice. La armata lui Kövess, vânătorii germani au realizat în regiunea Ludova, acțiune de patrulare reușită.

Höfer, mareșal locot.

Pe marginea de răsărit a Ardealului, numai mici acțiuni de luptă.

Trupele germane și austro-ungare au respins și în cursul nopții la nord de Câmpulung repetate atacuri române. La Olt, s'a smuls dela românii în lupte crunte câteva localități importante și înălțimi fortificate.

Infanteria noastră stă în fața Craiovei, reședința de până acum al comandantului primei armate române.

La armata lui Mackensen, în afara de foc de artilerie nu s'au produs evenimente deosebite. Constanța și Cernavoda au fost bombardate. Escadrelle noastre de aeroplane au bombardat caile de comunicație dela București.

v. LUDENDORFFE

Comunicatul bulgar anunță:

De a lungul Dunărei, dușmanul distruge prin bombe ștepurile ce le-a ascuns în dosul insulelor nu departe de Calat.

Artileria lui bombardează slab Siliștria, Ol-

tina, Rasova și Cernavoda. In Dobrogea slab foc de artilerie și lupte între detașamente de recunoaștere și sentinele.

Pe coasta Mării Negre, două distrugătoare-torpile rusești au bombardat dimineața farul Emine, iar după amiază orașul Constanța. Artileria noastră a silit vapoarele dușmane să se retragă în largul Mării.

Orașul Craiova cucerit

Marți seara la ora 7.30 minute, a venit un nou comunicat german:

Craiova, capitala Olteniei, a fost luat azi dim. în posesiune de trupele noastre.

Comunicatele românești anunță:

19 Nov. — Pe frontul de nord și nord-vest:

Nimic nou la granița apusană a Moldovei, afară dela nord de Munteni până în valea Prahovei, unde am respins atacuri dușmane.

In regiunea Dragoslavele am înaintat mai departe, am făcut prizonieri 4 ofițeri și 80 soldați, capturând două mitralieze și 2 tunuri precum și 5 care cu arme. In valea Olt continuă luptele în regiunea la răsărit de Suici. In valea Jiului și Gișortului lupte violente. La Cerna nici o luptă. Pe frontul sudic: La Dunăre și in Dobrogea slab foc de artilerie și infanterie.

Puternic foc de artilerie pe frontul dunărean

Ziarele elvețiene află din București: Giurgiu de pe Dunăre este greu bombardat dinspre Ruscuc. Pe toată Dunărea, focul de artilerie se urcă la o mare intensitate.

Cea mai grea oră pentru România

Take Ionescu în »La Roumanie« ocupându-se de luptele extra-ordinar de grele in Carpații Munteniei, spune că e incredințat că România actualmente își trăiește ceasul cel mai greu. E absurd să se creadă că Hindenburg va renunța decada la planul lui de a zdrobi România. Toate evenimentele din ultimele zile confirmă că Germania ține la intenția ei de a sfârâma România. De aceea e cea mai critică oră, fiindcă dușmanul cu toate măsurile posibile de apărare in Carpații Munteniei face mereu progrese noi. Așteptăm să vedem ce ținută va avea poporul nostru in această oră critică.

Nouile pregătiri ale României

O nouă grupare a armatei române a avut loc — după o știre dela granița rusă. S'a constituit o nouă armată română sub conducerea generalului Iancovescu. Pentru serviciul dincoace de front, a fost mobilizată întreaga poliție română. Au fost atrase apoi femeile in serviciul agriculturii, industriei de munițiuni și procurării de provizii.

Misiunea generalului francez Berthelot — a adus ce-i drept bune sfaturi — dar aceste sfaturi nu pot inlocui o puternică armată de ajutor.

Din sferă competentă se afirmă că încetinea la Rusiei in trimestrea de noui întăriri in România stă in legătură cu tratative ce urmează între Rusia și Ententa; Rusia cerând nu numai libera trecere prin Dardanele ei și posesia Constantinopolului. Ententa aprobând această cere, Rusia trimite României noui trupe.

»Corriere della Sera« află din Petersburg: Austro-germania stau aproape 100 km. adâncime in Muntenia.

Lămuriri oficiale germane despre victoria dela Târgu Jiu și despre înaintarea in Valea Munteniei, spre Craiova.

Biroul Wolff din Berlin, da următoarele lămuriri din izvor competent despre cele mai noui succese in România.

Cu înfrângerea românilor in batalia dela Târgu-Jiu și prin ruperea frontului român la 18 Nov. până la linia ferată Orșova-Craiova, acțiunea de luptă contra României a intrat într'o nouă fază.

Acest atac întreprins iute și energic, are o importanță mai mare încă decât ruperea frontului

in Dobrogea. Căci cu înaintarea la linia ferată Orșova-Craiova a fost dărâmată poarta spre valea Munteniei.

In Octombrie luptele au urmat inversunate încă pentru punctele principale din nordul României și in munții Ardealului, după forțarea pasurilor, presiunea puterilor centrale a crescut mereu odată cu câștigul de teren — zi cu zi spre sud. Frontul de luptă s'a întins la Predeal, la nord de Câmpulung, in Carpații Munteniei, in toate punctele până îndărătul Orșovei.

In regiunea pasului Predeal, dela 5 până la 11 Nov. au fost luate cu asalt înălțimile la apus de Bușteni.

La ieșirea din pasul Bran, trupele noastre au înaintat la nord de Câmpulung, dela 12 până la 17 Noiembrie până la linia Căndești, Nămești; 25 km. la sud de Pasul Turnul roș și la 9 Nov. au ocupat Sardoni și la 12 Nov. muntele Fruntul.

Românii s'au apărat cu mare îndârjire pe întinsul front de luptă, și au îndreptat contra-atacuri inversunate, mai ales in pasul Predeal, la nord de Câmpulung, precum și in ieșirea dela pasul Turnul roșiu și valea Jiului. Toate aceste atacuri disperate, cu care românii cercau să impiedice înaintarea puterilor centrale și să slăbească presiunea noastră crescândă la Predeal și Câmpulung — cu toate jertfele lor mari sângeroase nu le-au adus nu numai câștiguri locale, in locurile de atac, dar n'au putut nici ține piept înaintării cu asalt zi de zi a austriacilor, ungarilor și germanilor.

La 18 Nov. presiunea aceasta a devenit atât de puternică, încât firul de apărare in valea Jiului — nu mai putea rezista și s'a spart. Intr'o batălie îndârjită, românii, cu toata rezistența lor dirză la Târgu-Jiu, au fost bătuți definitiv cu pierderi extra-ordinar de singeroase și grele.

Ca și batălia din regiunea Constanța-Cernavoda — batălia dela Târgu-Jiu este o piatră de hotar in istoria războiului cu România.

Trupele victorioase ale puterilor centrale au știut să-și exploateze succesele și cu toate obstacolele colosale, drumurile înzăpezite, străzilor impracticabile — au pătruns in valea Munteniei. Un contra-atac românesc din spre răsărit — n'a putut schimba soarta batăliei decisive. Coloanele înaintază mereu. Surprinzător este că populația civilă română aștitată de grelele înfrângeri ia parte la luptă. Dese ori se trage din partea ei, pe furiș, focuri asupra trupelor și coloanelor noastre.

Cu tăierea liniei ferate Orșova-Craiova, trupele române cari luptă la Orșova — au pierdut singura lor linie de retragere.

Dupa pierderile teribile ale românilor in Dobrogea și in Ardeal, noua lovitura este grea.

Fața de invazia in Muntenia, apare cu totul palid succesul local dela Monastir.

MERSUL RĂZBOIULUI

Englezii plătesc cu 46.000 oameni fiecă câștig de un kilometru

— Nimic nou pe frontul rusesc. — Italianii vorbesc de violente atacuri austriace pe platoul Carst. — Germanii trimet noui forțe pe frontul macedonean. — Ententa cere expulzarea diplomaților puterilor centrale din Grecia. —

De pe frontul rusesc au sosit următoarele știri ziu de 20 și 21 Noiembrie:

Pe frontul prințului Leopold al Bavariei: 20 Nov. — Nimic important.

HÖFER, mareșal locot.

La frig mare, luptele erau cu totul neînsemnate.

v. LUDENDORFFE

21 Nov. — Lupte slabe.

HÖFER, mareșal locot.

In regiunea Ludova, in Carpații păduroși a fost savârșită o acțiune de patrulare, conform planului de vânători germani. Am făcut 40 de prizoniere.

O încercare de ușurare a frontului rus —

tr'un atac rusesc îndreptat asupra unui sector învecinat a eşuat singeros.

v. LUDENDORFF, primul mareșal de cartier general.

Din Balcan au sosit următoarele știri:

Comunicatul german anunță de pe frontul macedonean următoarele știri:

20 Nov. — Ocuparea noilor noastre pozițiuni la nord de Monastir s'a făcut de trupele noastre fără a fi turburate de dușman. Noui forțe germane au ajuns în zona de luptă. Pe frontul dela Moglena atacuri sârbești au fost respinse de către bulgari la Rahovo și Tusin.

21 Nov. — Intre lacul Prespa și Cerna, dușmanul cu avangarde caută contactul cu pozițiile germano-bulgare. Atacuri sârbești în unele locuri de pe frontul Moglena, pregătite cu un foc puternic — au eşuat.

În valea Strumei inundate, ciocniri cu detașamente de recunoaștere.

Comunicatul bulgar anunță:

Intre lacul Prespa și Cerna precum și în regiunea satului Paralova Slaba — foc de artilerie și infanterie fără importanță deosebită. Slabe atacuri dușmane asupra satelor Gruniște, Tirnova și Tușe — au fost respinse prin focul și contra atacurile noastre.

De ambele părți de Vardar, slab foc de artilerie și lupte de patrulare. Artileria noastră a doborât un aeroplan dușman, care a căzut în valea Vardar. Am prins doi aviatori. La poalele muntelui Belasica Planina liniște și slabă acțiune de artilerie de a lungul Strumei. Aeroplane dușmane au aruncat bombe asupra pozițiilor noastre dela Orfano și pe podul Bucktără a obține succese.

— Ziarele olandeze ocupându-se de căderea Monastirului, recunoaște importanța morală și politică a acestei cuceriri — dar fără importanță militară. Presiunea asupra României nu va fi slăbită de aceste succese ale Ententei la Monastir.

— Ziarele eiveliene anunță că primul batalion al guvernului revoluționar Venizelist din Salonic care a plecat pe front, a fost absolut nimic într-o luptă dela Serres. Din 1000 oameni, toți au căzut, au rămas numai 37 în viață. Se afirmă că printr-o greșeală, batalionul acesta a ajuns sub focul unui detașament francez.

— Ententa continuă și acum încă cu presiunea ei asupra Greciei. Cea mai nouă cerere a ei adresată guvernului grec este: Să se înnăneze pașapoartele reprezentanților diplomației ai Germaniei, Austro-Ungariei, Turciei și Bulgariei, ca să părăsească Grecia. Guvernul grec declară că aceasta cerere nu o poate accepta. Ententa voinște cu forța să îndepărteze pe diplomații puterilor centrale din Atena. În acest scop a și pregătit un vapor pe care să plece. Amiralul francez Fournet, a comunicat aceasta personal diplomaților. Regele Greciei a refuzat ori-ce răspundere. Ententa a cerut ca încă eri, Mercuri, diplomații puterilor centrale să plece din Atena.

RĂZBOIUL CU ITALIA

Atacuri italiene respinse. — Comunicatul italian vorbește de violente atacuri austriace. — Importante conferințe în cartierul italian.

De pe frontul italian au sosit următoarele știri:

20 Nov. — Nici un eveniment important.

21 Nov. — Un contra-atac întreprins de italieni în rinduri dese contra francezilor ce le am cucerit acum de curând la sud de Biglia — a fost respins.

HOFER, mareșal locat.

— Comunicatul italian dela 20 Nov. anunță Pe Carsi, austriacii au atacat în noptea de 19 Nov. după un puternic foc de artilerie, cu forțe puternice pozițiile italiene la nord de Volkovnick. După lupte inverșunale a reușit să ocupe șanșurile italiene. Vremea rea continuă pe tot frontul.

— La cucerirea Monastirului, — au ajutat și trupe de infanterie și artilerie italiene.

— La cartierul principal italian au loc importante conferințe la care iau parte regele Italiei, ministrii Italiei și reprezentanții militari ai Angliei, Rusiei, Franței și României. Ministrul de război francez Roques a plecat pe frontul italian.

LUPTELE DIN APUS

Reușite contra atacuri germane pe frontul anglo-francez. — Cam lucrează submarinele germane.

De pe frontul anglo-francez, în zilele de 20 și 21 Noiembrie comunicatele germane anunță:

20 Nov. — Focul de artilerie englez a fost pe ziua de eri mai redus, — și numai pe malurile râului Ancre între Serre și Beaucourt, precum și contra pozițiilor noastre la sud de Miromont — era mai puternic.

În creje de ceară atacurile dușmane s'au prăbușit cu pereri. În lupta de granat, infanteria noastră a aruncat pe englezi din partea apusună a satului Grandcourt. În contra atacurile din săptămâna trecută am prins 92 ofițeri și 900 soldați și am capturat 32 mitralieze.

Din nou au cerat francezii din spre apus să pătrundă în pădurea St. Pierre-Vaast. A fost respins, deși a pregătit atacul cu forțe proaspete.

21 Nov. — Artileria noastră a combătut cu vădit efect bun bateriile și punctele de sprijin dușmane. Foc viu dușman a fost îndreptat asupra pozițiilor noastre de ambele părți de Ancre și în pădurea St. Pierre-Vaast.

Lupte de infanterie n'au avut loc.

La amala prințului moștenitor german:

În Champagne și în regiunea Meuse, în cursul zilei acțiunea de artilerie a fost reluată.

v. LUDENDORFF

— Ministrul munițiilor în Anglia Lloyd George a fost numit dietatorul pentru alimente.

— Un submarin german a scufundat în canalul englez al vapor francez de pază, 6 nave poare comerciale engleze și vasul norvegian Livvang, care ducea material de război în Franța. Vapoarele italiene: Concezione și Valsalica, s'au înămojit fără putință de scăpare, iar vaporul Lele s'a scufundat.

— Capitanul suedez Hoerregaard, în ziarul »Dagens Nyheter« arată că în ultimele luni, englezii au plătit pentru fiecare klm. de teren câștigat 46.000 oameni ca jertfă de singe — în luna Iulie au jertfit 16.000 de oameni pe klm. În luna Noiembrie jertfete vor fi și mai mari.

Știrile zilei

Iarnă

Salcâmi și-au cernut podoaba
Și plâng tremurători la geamuri,
Petale albe de zăpadă
Le-aruncă vântul printre ramuri...

Cărările-s albite toate...
Ici-colo, câte un strop de tină,
Făclia cerului iernatic
Aruncă ultima lumină...

Poenesc copacii de mânăie
Pe creștetele înghețate,
Și geru-și serie pe ferestra
Fermecătoarele palate...

Năsad.

Iustin Ilieșiu.

Un consiliu de miniștri ungar

s'a ținut eri dimineață, sub președinția contelui Tisza. Au fost de față toți miniștrii ungari, prezenți în Budapesta. Protocolul Pa redactat consilierul ministerial, Alfred v. Drasche-Lazar.

Prim ministru austriac, dr. Körber,

care a sosit Luni la Budapesta, a făcut eri dimineață o vizită de rigoare prim ministrului ungar. La prânz a fost oaspele contelui Tisza. După amiază ministrul președinte austriac a continuat vizitele lui la ceilalți membri ai guvernului ungar, și la căpeteniile autorităților civile și militare, și la cei doi președinți ai corpurilor legiuitoare. Cu trenul de 5, prim ministrul ungar s'a întors la Viena.

Cruțați pe front capii de familie

Conducerea armatei germane a luat iarăși o dispoziție înțeleaptă și umană. Așa ziarele berlineze anunță, că ministrul de război a dispus ca la folosirea trupelor germane pe front să se fie seamă de starea familiară a fiecăruia, și capii de familie, cari au acasă mai mulți copii să nu fie lăsați prea mult timp pe linia cea mai expusă a frontului.

Introducerea cartelelor de untură,

se va face în Budapesta, începând cu ziua de mâine, 23 Noiembrie. Comisia care eliberează cărți de legitimație pentru făină, va elibera în schimbul legitimației de alimente ce se află deja în posesiunea locuitorilor Budapestei, câte o cartelă pentru untură compusă din cupoane pentru focce 2 săptămâni. Fiecare cupon dă dreptul la cumpărarea de 20 decagrame de untură de cap. Se poate cumpăra în chipul acesta untură pentru 5 cupoane deodată. Aceste cupoane sunt acceptate numai de magazinele comunale, unde toată ziua va avea loc vânzarea de untură.

Retragerea ministrului de externe german

Din Berlin se anunță că secretarul de stat dela oficiul externelor, ministrul de stat von Jagow, din motive de sănătate și-a dat demisia. Ca succesor al lui, se vorbește de sub-secretarul de stat Zimmermann.

Un fruntaș econom român din Ticvaniu-Mare omorât de fiul său

Din Timișoara se anunță: Fruntașul econom român, Pavel Vuia din Ticvaniu-Mare a plecat cu fiul lui, Nicolae la târg. Pe drum părintele se lăuda cât de mulți bani a putut să adune prin vânzarea vitelor. Fiul denaturat auzind aceasta, a aplicat părintelui său câteva lovituri de topor în cap, și părintele a căzut îndată mort, în căruță. Apoi Nicolae Vuia a furat cele 60.000 de coroane ce le-a găsit în buzunarul părintelui său omorât și s'a refugiat apoi la sora lui, care locuiește în Mărcina, căreia i-a mărturisit crima. Sora a chemat imediat jandarmii, cari au arestat pe fiul ucigaș.

Contele Ludovic Széchenyi,

a fost numit ambasador al Austro-Ungariei la Sofia, în locul contelui Tarnowski, care a fost transportat la Washington. Până la războiul cu Ententa, Széchenyi a fost consulul general la

Cairo, iar dela Februarie 1916 era reprezentantul ministerului de externe la guvernatorul general din Belgrad.

Petru P. Carp

Ziarul lui Marghiloman »La Politique« desăvârșit știrea dată de Ruskoje Slovo, și după acesta și de alte ziare, că bătrânul hârbat de stat al României, Petru Carp ar fi fost internat la Iași.

Șefii cehilor, dr. Krammarz și tovarășii lui vor fi executați

Șeful cehilor radicali, Dr. Karl Krammarz împreună cu drul Alois Raschin, Vincențiu Cervinka secretarul gazetei cehe »Narodni Listi«, și Iosif Zamazal, cari acum câteva luni au fost condamnați la moarte pentru înaltă trădare de tribunalul militar, — făcând recurs, recursul lor a fost respins, li s'a refuzat grațierea, și deci vor fi executați.

Submarinul german »Deutschland« depune o cautiune

Ziarele americane anunță că proprietarii submarinului »Deutschland«

au depus o cautiune de 87.000 de dolari, pentru ca vaporul să poată pleca. Se știe că s'a intentat un proces acestui submarin pentru scufundarea unui șlep, care s'a ciocnit la plecarea, cu »Deutschland«. Depunând această cautiune submarinul poate pleca ori-când.

Ce e cu acțiunea de pace a lui Wilson

Deși zilele trecute senatorul american Stone, a declarat că departamentul de stat american va întreprinde o acțiune de mijlocire în favoarea păcii, ieri a sosit o telegramă din Washington, care anunță din cercuri demne de încredere, că Wilson nu are intenție să întreprindă o asemenea acțiune.

În același timp însă sosește din Elveția o știre după care fracțiunea socialistă dela marele consiliu de guvernare din Rohrschbach a prezentat o propunere prin care marele consiliu mișcat de jertfele de sânge fără de număr ale războiului, apelează în numele umanității la înaltul consiliu guvernamental elvețian, ca acesta împreună cu celelalte state neutrale să-și ofere serviciile lor de mijlocire statelor beligerente în interesul păcii.

prumutul de război, luând obligații de rentă cu 6 la sută dobândă, și se creditează pentru acest împrumut, plătiind o dobândă de 5 la sută — mai câștigă în acest caz și o diferență de 1 la sută la dobândă. Favorul acesta iesă și mai lămurit la iveală cu această pildă: Vrei să semnez prin ziarul nostru 1000 coroane pentru al 5-lea împrumut de război. Pentru această sumă semnată ai trebui să plătești 977 cor., cum însă n'ai atâția bani gata să-i plătești deodată — poți depune pentru 1000 cor. semnate numai 227 cor. în bani gata, iar restul de 750 cor. ți-le împrumută Banca pe 5% dobândă. Ca dobândă pentru împrumutul de 1000 coroane ce l'ai semnat, capeți 60 cor. pe an, iar pentru cele 750 cor. ce ți le-a creditat banca pentru împrumut ai de plătit o dobândă numai de 37 cor. 50 fileri, așa că-ți mai rămâne încă un profit la dobândă de cor. 22.50.

Grăbiți-vă de aceia cu semnarea la al 5-lea împrumut de război, — căci după 5 Decembrie, trebuie să plătiți mai mult cu 30 fileri la fiecare 100 coroane, decât în intervalul de timp dela 22 Noiembrie până la 5 Decembrie, când pentru fiecare 100 cor., trebuie să plătiți numai cor. 91 și 70 fileri, după 5 Dec. însă cor. 98.

Când plătește statul dobânzile

Pentru obligațiile de rentă de 6 la sută, se socotesc dobânzile începând dela 1 Noiembrie a. c., și se plătesc la fiecare jumătate a anului, în două părți egale, la 1 Mai și la 1 Noiembrie, iar dobânzile pentru obligațiile de amortizare de 5 și jumătate la sută, cari se socotesc dela 1 Octombrie 1916, se plătesc la 1 Aprilie și 1 Octombrie în fiecare an.

Cum se poate semna la împrumut

Cine voiește să semneze la al 5-lea împrumut de război, să adreseze la »Foaia Poporului Român« o scrisoare, în care să arate: 1) Ce sumă notează și pe care fel de împrumut, la acela de 6 la sută sau de 5½ la sută; 2) dacă plătește toată suma sau rămâne dator o parte. Din partea directorului de bancă atașat la ziarul nostru pentru acest scop, se răspunde îndată printr'o altă scrisoare, în care e alăturat un cec, cu care, fără cheltuială se poate trimite suma semnată la împrumutul de război. Bani trimiși se chitează în mod public și semnatul primește o chitanță de confirmare a sumei plătite. De la 15 Ianuarie 1917 începând se eliberează în schimbul acestei chitanțe, Titlurile definitive ale obligațiilor de rentă emise de stat.

Fiecare să voteze numai atât cât îl lasă puterile. Cum prețul cel mai mic al unei obligații de rentă de împrumut a fost fixată la 50 cor., chiar și cel mai sărac nu poate rămâne străin de aceasta acțiune, — căci cel ce trimite numai 12 cor. 50 fileri poate primi o obligație de rentă de 50 cor., — iar suma întregitoare l-o împrumută banca, pentru care credit are de plătit numai o dobândă de 5 la sută, și primește în schimb dela stat 6 la sută dobândă, pentru împrumutul cel-dă dânsul.

Condițiile cele mai avantajoase ale împrumutului al 5-lea de război, situația favorabilă a pieții financiare, victoriile noastre cari duc războiul spre o deciziune definitivă, și recunoașterea clară, ca printr'o participare cât mai mare la subscripție pentru împrumutul necesar pentru o isprăvire glorioasă a marelui lupte dusă pentru apărarea existenței noastre, — putem servi cu efect nu numai interesul nostru particular ci și cel public. Toate acestea oferă garanția că n rezultatele semnărilor pentru al 5-lea împrumut de război își va căpăta expresiunea în mod și mai impozant încrederea însuflețită de sine a țării și puterea economică a națiunii, care de repetate ori a dat dovezi strălucite de sfârșirile ei mari — ca la împrumuturile de războiu trecute.

Poșta administrației

Către cetitorii noștri. Ziarul nostru n'a apărut ieri din cauza sărbătoarei românești Arhangelul Mihail și Gavril.

Editor și redactor responsabil: D. Birăuțiu
Tipografia »Poporul Român«, Nr. 11, Urechea nr.

Al 5 lea împrumut de război

Cum războiul care se prelungește de atâta vreme, reclamă mari sfârșiri financiare din partea statului, este în interesul satisfacerii necesităților armatei, — emiterea unui nou împrumut de război. De data asta, ministrul de finanțe pentru acoperirea cheltuielilor în vederea purtării războiului — tot așa ca la emiterea împrumuturilor de războiu trecute — emite spre subscripție publică — obligațiuni de rentă de împrumut cu 6% dobândă — și pe lângă ele — ca tip nou — obligațiuni de împrumut amortizabile, cu 5½% dobândă. De aceia și de data aceasta ministrul de finanțe se adresează publicului.

Durata subscripției și locurile de semnare

Subscrierile vor avea loc dela 23 Noiembrie până inclusiv 22 Decembrie a. c. Ca locuri de semnare vor figura toate casele statului și oficiile de dare, case de păstrare ale poștei și toate oficiile poștale cari servesc ca loc de mijlocire pentru aceste case de păstrare, precum și toate instituturile financiare din patrie. Românii să semneze la acest împrumut prin ziarul »Foaia Poporului Român«.

Mărimea depunerilor

Obligațiile de rentă de împrumut, cu 6% ce se emit vor fi de diferite valori, de 50, 100, 1000, 5000 și 10.000 coroane, iar obligațiile de împrumut amortizabile și cu 5½% dobândă însă, vor fi de câte 2000, 5000, 10.000 și 50.000 cor.

Prețul de subscriere

Prețul de subscripție ale obligațiilor de rentă cu 6% dobândă — este ca și acela ale vechilor împrumuturi de rentă de 6 procente, — adică socotit la cor. 97.13. Cu considerare însă la faptul că dobândă pe aceste obligațiuni începe să se evalueze pe ele deja dela 1 Noiembrie, prețul de subscripție pentru obligațiile de rentă cu valoare nominală de 100 cor. se socotește astfel:

1) Dacă se subscrie toată valoarea semnată: a) dacă semnările se fac dela 23 Noiembrie până la 5 Decembrie 1916, cor. 97.70.

b) dacă semnarea se face după 5 Decembrie până inclusiv la 22 Decembrie, prețul e de cor. 98.

2) Dar dacă plata se face în rate, rentă se socotește pe prețul de cor. 98.50 pe tot timpul subscrierei.

Prețul de emisiune a obligațiilor de amortizare

cu 5½% procente este de cor. 95. Cum însă dobândă pe aceste obligațiuni se socotește deja de la 1 Noiembrie a. c. prețul de subscriere pe o astfel de obligație cu valoare nominală se stabilește astfel:

1) Dacă se subscrie întreaga sumă semnată: a) dacă semnarea se face dela 23 Noiembrie până la 3 Decembrie 1916: cor. 96.

b) dacă semnarea se face după 5 Decembrie până inclusiv 22 Decembrie 1916, prețul e de: coroane 96.25.

2. Dacă plata se face în rate, se socotește prețul pe tot timpul subscripției de cor. 96.75.

Ce-i împrumutul de război?

E un împrumut făcut statului, pentru care statul garantează cu toată averea lui. Obligațiile de rentă ce se eliberează de stat în schimbul banilor împrumutați, sînt primite de orice bancă ca garanții, și pe ele se pot face împrumuturi de 80-85 la sută. Așa că dacă cineva are nevoie de bani, le poate căpăta ca împrumut pe aceasta hârtie de valoare. Aceste obligații de rentă, pot fi mai lesne schimbate în bani gata de cât ori-ce alt obiect: casă, pământ, etc.

Ce profit aduce împrumutul de război

Pentru un împrumut de 100 coroane de pildă, statul ungar deja la semnare îți acordă un avantaj, că n loc de 100 coroane, cât subscrii, îți cere de fapt să-i plătești numai 97 cor. 70, pentru obligațiile de rentă cu 6% dobândă, iar pentru obligațiile de amortizare cu 5½ procente îți cere numai 96 cor. Când însă statul plătește îndărăt împrumutul semnat îți dă nu cât ți-a luat, ci mai mult, întreaga sumă de 100 cor. Iată dar că împrumutul nu numai că aduce dobânzi, ci și o creștere a sumei depuse.

Poți să rămâi dator pe suma ce o semnezi la împrumut?

Acela care voiește să semneze la împrumut o sumă mai mare decât dispune în bani gata — poate să rămâie dator, plătiind numai o parte din suma semnată. Banca cu care e în legătură ziarul nostru, rezolvă acest fel de împrumut, că întregeste ea suma ce o semnează cineva fără a putea plăti toată și anume: banca împrumută suma de întregire pe o dobândă de 5 la sută. Până la 1921 are cineva timp să solveze suma ce o împrumută. Acela care încearcă pe un-